

Suðuroyingar sleppa skjótt aftur í biografrar

Hetta eru teir sum standa fyri arbeidnum at gera nýggja biografin á Tvøroyri. Frá vinstri eru teir Rene Christensen, Jean Dimon og Bjarti Mortensen, sum allir eru nevndarlímur í Klubbanum. Yst høgrumegin situr Alvar Rasmussen, verkfrøðingur á Crone & Koch í Foroyum, sum ráðgevr teimum

Nýggi biografin í Suðuroynni fer at vísa film fimm kvöld um vikuna, tvær ferðir hvørt kvöld

ÁKI BERTHOLDSEN

Suðuroyingar fyri áhuga fyri filmi kunnu nú gleða seg.

Ti skjótt letur nýggjur biografrar upp á Tvøroyri - tann fjórði í Foroyum.

Biografrar endur-reistur

Jú, biografrar í Foroyum er rættiliga endur-reistur, eftir eitt tíðaskeið har tað var fullkomiliga óskult á tí okinum.

Tað eru annars ikki so nógv ár síðani, at nógvir biografrar vóru í Foroyum.

Men so kom video- og sjónvarpsbylgjan og tók alt av fótum.

Videohandlar skutu upp sum hundalond á hvørjum horni seinast í sjeytiárunum og upp íggjnum áttatiárin.

Samstundis fóru privat sjónvarpsfeløg kring landið at senda, og mitt í øllum kom so sjónvarp Føroya fyrst í áttatiárunum.

Hendan sjónvarpsbylgjan skolaði alt omanav alt av fótum og biografrar megnadu yvirhøvur ikki at kappast ímóti hesum nýggja miðlinum.

Ein orsök mundi vera, at filmirar, sum biografrar vísu, vóru yvirhøvur so gamlar, at sum oftast vóru teir komnir á video, ella høvdu verið vístir á parabolini, áðrenn teir komu í føroysku biografrar.

Men onkur víldi sagt, at biografrar yvirhøvur ikki hættaðu ser undir kappingina við sjónvarpi.

Avleiðingin var í øllum forøum, at biografrar lótu

aftur, ein fyrri og annar eftir, og eitt skifti uppá útvið 10 ár var ikki ein tann einasti biografrar í øllum landinum.

Men eisini videobylgjan fjardaði aftur, so hvørt sum parabolini bleiv hvørsmans-ogn sum áttatiárinu liðu og nitiárinu tóku við, og teir allarflestu videohandlarir fóru líka skjótt sum teir komu.

Í hesum tíðum var tað at feðgarnir Louis og Jakup Eli Jacobsen í Havn brutu upp úr nýggjum og endur-reisti Havnar Bio í somu hølum hjá Havnar Klubba, sum biografrar hevði verið í framanundan.

Og 7. juni 1993 var so tann stóri dagur, tá ið foyringar aftur sluppu í biografrar á fyrsta sinni í næstan 10 ár.

Og við allarnýggjastu filmunum á skránni vann Havnar Bio ser skjótt so stóra undirtøku millum fólk, at onnur sóu, at bara filmirar vóru teir røttu, bar væl saktans til at draga foyringin í biografrar.

Eftir at Havnar Bio hevði gingið eina tíð, lótu strandingar eisini biografrar upp, og teimum á baki varð biografrar eisini gjørdur í Klaksvík.

Og um tveir mánaðir verður so tann fjórði biografrar latin upp í Suðuroynni.

Arbeitt í eitt ár

Tað er Tvøroyrar Klubbi, sum hevur tikið stig til at stovna nýggjan biografrar í Suðuroynni og biografrar fer at halda til í Klubbanum, í tí, sum verður nevnt Stóra-sali.

Tað eru eini trý ár síðani, at hugskotið varð nevnt at stovna biografrar í Klubbanum, men tað er hetta síðsta árið, at arbeitt hevur verið við málinum av álvara.

Tað er nevndin í Klubbanum, Jean Dimon, Bjarti Mortensen og Rene Christensen, sum stendur fyri arbeidnum at fyrirleika nýggja biografrar.

Og teir eru komnir so langt ávegis, at miðað verður eftir at hava fyrstu fram-sýningina 12. mars.

Heldur hendan tíðarætlænin, verður fyrsti filmurin í nýggja biografrar tann heilt stóra áskoðaramagnetin, seinastu tíðina „Rush Hour“, sum er ein ógvuliga hendingarrikur filmur, ið hevur spælt næstan eina milliard í kassan.

60 stólar

Mánadagin verða tilbøðini uppá at innrætta Stóra Sal til biografrar, so tað skal arbeiddast skjótt, skal tíðarætlænin haldest, men teir halda framvegis, at tað fer at bera til.

Teir triggir nevndarlímurir í Klubbanum siga, at tað verða 60 stólar í nýggja biografrar. Tað halda teir skuldi verið nógv mikið til at nótta tær í Suðuroynni.

Ætlanin er at hava 10 sýningar um vikuna. Ætlanin er at vísa film hvørt kvöld í vikuni innan miðukvöld og hóskvöld.

Tvær sýningar verða hvørt kvöldið.

Atgongumerkini fara at kosta 55 krónur.

Við teimum útreiðslum

sum vera, ber biografrar seg sostatt um 15.000 at-gongumerki verða seld um árið.

Hetta ljóðar nógv. Men tað merkir, at tað skulu verða 27 fólk í miðal til hvørja sýning, t.v.s. at salurin skal verða næstan hálfulur í miðal og tað halda teir av-gjørt skuldi borið til.

Lørfiti verður 2,5 x 6 metrar.

Upptøktulíð hava teir keypt brúkt, men útgærdin til ljóðið er spildurnýggj og lýkur øll krøv til nýmótans biografrarljóð.

Men ógin biografrar utt-an popkorn, so sjálvandi verður eisini kiosk, har popkorn, sodavatn og annað gott verður at fáa.

Tað er Suðuroyar Sparikassi, sum fíggjar hetta til-takið hjá Tvøroyrar Klubba.

Eisini sjónleikir og konsertir

Nú biografrar verður gjørdur er ikki ætlanin at taka pallin niður, tí lørfiti verður aftast á pallinum.

Sostatt fer holið eisini at verða vælegnað eil sjónleik og konsertir og onnur ment-anartiltøk annars.

Sostatt kann sigast, at tær stoltu tradítionirnar hjá tí soguriki Tvøroyrar Klubba verða fardar víðari við hesum tiltakinum.

Ti Tvøroyrar Klubbi hevur altíð verið so nógv meiri enn bara ein ølklubbi.

Hann hevur næstan øll árini, líka síðani hann varð stovnaður í 1895, verið ein mentanarmiðdepil á Tvøroyri.

Hann var leingi einasta

størta holi á Tvøroyri og varð tí brúktur til alt møguligt.

Har hevur verið dansur av øllum møguligum slag, bæði við jazztónleiki, harmonikutónleiki, horn-tónleiki og rokk-tónleiki, og tvørafólk hava havt fleiri orkestrar í flestøllum tónleikaslogum, m.a. varð nakad so sjáldsamt sum eitt kvinnuorkestrar á Tvøroyri í fimtiárunum.

Har hevur eisini verið undirvíst í dansi, eitt nú fólkadansi, men har hevur eisini føroyskur dansur við børnum.

Klubbin hevur somuleiðis verið brúktur til sjónleik og kabarettir og í nógv ár hevði skúlin eisini fimleikarhøll í klubbanum, umframt at tær vaksnu eisini gjørdur fimleik har.

Fyrr vóru eisini valfundir í klubbanum, bæði til lógtingsval og fólkatingsval.

Undir krígunum høvdu enskir hermenn sjúkrastovu - og biografrar í klubbanum.

Men harumframt hevur hann eisini verið brúktur til kortspæl og billiard og onkrar hendingarílestrar.

Við góðum treysti

Og tað er við góðum treysti, at tvøramenn nú aftur fara undir biografrar í klubbanum.

– Vit hava oftari og oftari merkt at saknur hevur verið í einum biografrar her suðuri, siga teir triggir nevndarlímurir í klubbanum.

Hesin saknurin kom eisini til sjóndar í eini kanning, sum Miðnáms-skúlin í Suðuroynni gjørdi nakad síðani, tá ið tær m.a. spurdi 600 næmingar í framhaldsskúl-

anum m.a. um, hvat tær saknaðu mest í Suðuroynni.

– Eini 97% á teimum høvdu biografrar á listanum yvir tað, sum størsti saknur var í - uttan at biografrar var nevndur í spurningunum.

Visa nýggjar filmar

Men teir eru eisini greiðir yvir, at skal biografrar verða liv lagað, er, neyðugt, at filmirar, sum verða vístir, verða teir nýggjastu nýggju.

Og tað hevur biografrar á Tvøroyri tryggjað sær við at koma uppi ráðskipanina, sum hinir biografrar eru í.

Tv.s. at Havnar Bio útvegar filmarnar og vísir teir fyrst. Síðani fara filmarnar til hinir biografrar og koma so suður á Tvøroyri.

Roknast skal tí við, at ein filmur er vanliga ikki meiri enn ein-tveir mánaðir gamal, tá ið suðuroyingar fáa høvi at síggja hann.

– Tann tíðin er langt síðani farin tá ið føroyski biografgangarin var nøgdur, bara hann slapp at síggja ein 10 ára gamlan B-film.

– Nú er útboðið so stórt, og fólk av tí sama meiri krevjandi, at skal biografrar-um veða liv lagað, er tað neyðugt, at vit hava teir nýggjastu filmarnar at vísa fyri fólk.

– Og tað hava vit tryggja okkum við hesum samstarvinum við Havnar Bio, har tær annars hava verið ógvuliga beinasom við vegleiðingum og góðum ráðum, fyri hjálpt okkum íggjnd, siga teir striggir nevndarlímurir í Tvøroyrar Klubba.

Karin í Mettustovu

Mánakvöldið tann 11. januar kl. 20 skipar Kvinnufelagið í Havn fyri fundi í Mettustovu, har Karin Kjølbrososar um

Arbeidsloysi/ lomt arbeiddi hjá kvinnum í Føroyum.

Støðan viðvíkjandi lomt-um arbeiddi hjá kvinnum í Føroyum í dag er hættilig. Dupult so nógvur kvinnur sum menn fáa gjald frá Arbeidsloysis-tryggingini, so skilið er hvørki gott ella rettvíst.

Men hví er støðan sum hon er, og hvat kunnu vit gera fyri at bota um hana? Hetta eru spurningar, sum Karin tekur upp, og teir

nerta bæði við hugburð, mentan og eitt nú við skúlaverk okkara. Hvat muna útbúgvingarnar hjá kvinnum, hvat hevur kreppan forvølt, og hvussu ávirkar tvørrandi dagroktarplássini kvinnur?

Nógv er at triva í hjá Karin Kjølbrososar, forkvinnu í stýrinum fyri ALS, og fundurin mánakvöldið er gott høvið hjá kvinnum at spyrja og annars at siga sína hugsan um hesi truplu viðurskifti.